

Studiereis naar Lesbos

'Die kinderen hebben al zoveel meegemaakt'

Isabel van 't Spijker en Petra Renkema zijn leerkrachten van de NT2-klas op obs De Peppel in Middenmeer. Begin mei maakten ze een reis naar Lesbos, om te zien hoe bootvluchtelingen daar worden opgevangen. Zo kregen ze een indruk van wat sommige kinderen in hun klas hebben meegemaakt. 'Ik geef ze nu nog bewuster nog meer complimenten.'

Syrië, Iran, Letland, Litouwen, Polen, Eritrea en Somalië. Zomaar wat landen die in de NT2-klas van obs De Peppel zijn vertegenwoordigd. De klas telt gemiddeld 15 kinderen van 6 tot en met 13 jaar die de Nederlandse taal leren. Een deel van de kinderen komt uit oorlogs- en vluchtelingssituaties, maar in de klas zitten ook kinderen van wie de ouders in de kassen werken. De Peppel heeft een regionale functie en na een jaar op De Peppel stromen de kinderen uit naar het reguliere onderwijs in hun woonplaats. Ze hebben dan de taal geleerd en kennisgemaakt met de Nederlandse gewoontes, tradities en feesten.

Isabel van 't Spijker en Petra Renkema zijn hun leerkrachten. Van 't Spijker: 'De kinderen zitten wat betreft leeftijd door elkaar heen. Ze werken allemaal op hun eigen niveau. We proberen de jongste en de oudste kinderen bij elkaar te clusteren, maar dat lukt niet altijd. Een Pools kind van 10 dat binnenkomt, heeft al les heeft gehad in Polen, maar een kind van 10 uit Syrië heeft vaak nog helemaal geen basisonderwijs gehad. Dus in feite krijgen ze allemaal individueel onderwijs.'

'We wilden die reis graag maken, zodat we een beter beeld konden vormen van de situatie waar een deel van onze kinderen uit komt'

Gestrand
Als NT2-docenten zijn Van 't Spijker en Renkema lid van het LOWAN, een organisatie die leerkrachten van nieuwkomers in Nederland ondersteunt. Renkema: 'Via het LOWAN vonden we een studiereis voor leerkrachten NT2 naar de vluchtelingenkampen op Lesbos.' Volgens cijfers van de UNHCR ontving het Griekse eiland in 2015/2016 ruim 750.000 vluchtelingen uit Syrië en Afghanistan op hun weg door Europa.

Momenteel zijn ruim 7.000 vluchtelingen gestrand op Lesbos. Renkema vervolgt: 'We wilden die reis graag maken, zodat we een beter beeld konden vormen van de situatie waar een deel van onze kinderen uit komt, zodat we hun gedrag beter kunnen begrijpen. Onze directeur regelde dat we met de reis mee konden.' Ze vertrokken niet blanco naar Lesbos. Van 't Spijker: 'Van tevoren hebben we allerlei artikelen gelezen en opdrachten gedaan. Ook hebben we filmpjes moeten bekijken, die er niet om logen. Daardoor had ik van tevoren wel het idee dat het een indrukwekkende reis zou worden. Ik was goed voorbereid op wat komen ging.'

Op Lesbos zelf spraken Renkema en Van 't Spijker veel met vrijwilligers; lokale, zoals de kapitein van een rondvaartboot die vluchtelingen heeft gered, maar ook vrijwilligers uit de rest van de wereld. Van 't Spijker: 'Het was opvallend hoeveel jonge mensen ervoor hebben gekozen om 1, 2 of 3 jaar van hun leven te geven aan het opvangen van deze vluchtelingen.'

We spraken een 19-jarige vrouw die een heel vluchtelingenkamp runt en een vrouw van 23 die de eerste opvang regelt van vluchtelingen. Maar ook een vrouw van 70 uit

PO

PO

Isabel van 't Spijker en Petra Renkema

Amerika die na haar pensioen naar Lesbos is gegaan om te komen helpen. Ze zingt liedjes met de kinderen.'

Nummer
Van de vrijwilligers die met vluchtelingen werken, hoorden Renkema en Van 't Spijker veel schrijnende verhalen. Van 't Spijker: 'Zij hebben het grootste kamp van binnen gezien; voor ons is dat te gevaarlijk. We zijn wel in een wat kleiner kamp geweest. Het is verschrikkelijk hoe er met mensen omgegaan wordt.'

Als je aankomt, ben je niks meer, een nummer. Je hebt geen persoonlijke bezittingen. Je krijgt droge kleren, je mag even uitrusten in een tent en dan moet je je melden in dat vreselijke kamp Moria. Er is daar plek voor 1500 mensen, maar er zitten er nu minstens twee keer zoveel. Vluchtelingen krijgen 90 euro per maand om van rond te komen met hun gezin. Maar omdat ze geen onderdak hebben, moeten ze eerst een tent

kopen, bij de Lidl. Omdat ze geen vervoer hebben, moeten ze daar naartoe lopen, 5 kilometer heen en ook weer terug. Als je een groot gezin hebt, moet je twee tenten kopen van je geld, of bij toerbeurt slapen omdat niet iedereen in de tent past. Kinderen krijgen geen onderwijs in het kamp, want dat geeft hoop, en dan komen er nog meer vluchtelingen.

Vrouwen in het kamp douchen zich soms twee maanden niet omdat er geen capaciteit is. 's Nachts is het te onveilig om te douchen, dan lopen ze de kans verkracht te worden. Er zijn mensen in het kamp die al twee jaar in die uitzichtloze situatie zitten. Soms horen ze opeens dat hun asielaanvraag is goedgekeurd of afgewezen, en dan moeten ze binnen twee uur weg zijn: er is nauwelijks tijd om afscheid te nemen.'

Effect
Eenmaal weer terug in Nederland had de reis meteen effect op Van 't Spijker en

Renkema. Van 't Spijker: 'Ik merk dat het voor mij makkelijker is om rustig te blijven in de klas. De kinderen uit een vluchtelingensituatie hebben zoveel woede en verdriet in zich, want ze hebben al zoveel meegemaakt. Als de kinderen hier binnenkomen, zijn ze heel onzeker. Soms hebben ze al op iets van een school gezeten, maar werd daar veel fysiek geweld gebruikt of geschreeuwd.'

Ze zijn vaak angstig. Als ze dan merken dat het bij ons anders gaat, dat wij een veilige haven zijn, gaan ze grenzen opzoeken. Ze moeten dealen met de trauma's die ze hebben opgelopen en soms kunnen ze daardoor echt even niet werken.

Door de reis ben ik beter gaan begrijpen waarom ze doen wat ze doen en ik kan het ook beter aan hun klasgenoten uitleggen.' Renkema sluit aan: 'Sowieso worden bij ons in de klas heel veel knuffels uitgedeeld en complimentjes gegeven. Ik wil de

kinderen graag laten weten dat ze er toe doen. Maar ik ben me er nu nog veel bewuster van dat deze kinderen weinig zelfvertrouwen hebben en het zo ontzettend moeilijk hebben gehad. Ze hebben zo lang het gevoel gehad dat ze er niet toe doen. Dus ik geef nu nog meer complimenten, maar ook blijf ik veel rustiger als ze iets gekks doen. Ik word minder snel boos en kan nu eerder bedenken waar bepaald gedrag vandaan komt. Ik laat het even gebeuren en daardoor lost de situatie zich op. Het kind kan vaak gewoon even niet anders.'

'Ze hebben zo lang het gevoel gehad dat ze er niet toe doen. Dus ik geef nu nog meer complimenten'